

**“AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA”
AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI**

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXINƏ

**MALİYYƏ HESABATLARI
VƏ “ECONOMIC CHA” MMC-NİN
AUDİTOR RƏYİ**

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC

“ECONOMIC CHA” MMC-nin Direktoru
Cəfərova Sevda Teymur qızına

07.03.2024 –cü il

Bu məktub maliyyə məlumatlarından ibarət maliyyə hesabatlarının “Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC -nin (bundan sonra “Cəmiyyət” adlandırılacaq) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti və eləcə də, (Maliyyə vəziyyəti haqqında Hesabat, maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında Hesabat, xalis aktivlərdə (kapitalda) dəyişikliklər haqqında Hesabat, Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat) müvafiq olaraq, apardığı əməliyyatlar, bitmiş il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti barədə həqiqi və ədalətli rəy təmin edilməsi məqsədilə “Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC -də apardığımız maliyyə hesabatlarının auditi ilə əlaqədar təqdim edilir.

Bununla, biz Maliyyə vəziyyəti haqqında Hesabatın, maliyyə fəaliyyətinin nəticələri haqqında Hesabatın, xalis aktivlərdə (kapitalda) dəyişikliklər haqqında Hesabatın, Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabatın müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarının düzgün təqdim edilməsi üzrə məsuliyyətimizi təsdiq edirik.

Eyni zamanda, biz aşağıda verilən məlumatlara müəssisə ilə bağlı məlumatların daxil edildiyini təsdiq edirik.

Nəzərdə tutulan məlumatlara aşağıda göstərilənlər daxildir:

- Rəhbərlik və ya Cəmiyyətin daxili nəzarətində əhəmiyyətli rola malik əməkdaşların aidiyyəti olduğu və ya maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərə bilən qanunsuzluqlar baş verməmişdir.
- Bütün mühasibat kitablarını və əlaqədar sənədləri və eləcə də, yığıcaqlarının bütün protokollarını siza təqdim edirik (əsasən 01.01. 2024-cü il tarixdən sonrakı dövr üzrə).
- Biz əlaqəli tərəflərin açıqlanması ilə bağlı təqdim edilən məlumatın tamlığını təsdiq edirik.
- Maliyyə hesabatlarında səhvlər və o cümlədən, əhəmiyyətli səhvlər yoxdur.
- Cəmiyyət yerinə yetirməmə hallarında maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək müqavilələrin bütün aspektlərini yerinə yetirmişdir. Tələblərin yerinə yetirilməməsi hallarında maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək tənzimləyici orqanların tələblərinin yerinə yetirilməməsi hallarına yol verilməmişdir.
- Cəmiyyətin bütün aktivlərə hüququ vardır, şirkətin aktivləri üzərində həbs qoyma halları yoxdur.
- Həm potensial, həm də faktiki olmaqla bütün öhdəliklər müvafiq qaydada qeydə alınmış və ya açıqlanmışdır.
- Dövrün sonunadək maliyyə hesabatlarında düzəlişlərin aparılmasını tələb edən heç bir sonrakı hadisə baş verməmişdir.
- Mülkü iddia üzrə heç bir iddia qəbul edilməmişdir və ya qəbul edilməsi ehtimal edilmir.
- Nağd pul və ya investisiya hesablarımızdan heç birində rəsmi və ya qeyri-rəsmi təzminat üzrə sənədlər yoxdur.

• ARMB-nin yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin saytıda yerləşdirilən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, habelə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının aidiyyəti qətnamələrinə əsasən bəzələrdə sanksiyalar tətbiq edilməli olan fiziki və ya hüquqi şəxslərin Ümumi Siyahısında göstərilən şəxslərlə və ölkələrlə şübhə doğuracaq heç bir əməliyyat aparılmamışdır.

İdarə Heyətinin sədri:

Əfəndiyev Orxan Oqtay oğlu

MƏKTUB – ÖHDƏLİK

07.03.2024 –cü il

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin Sədri Cənab Əfəndiyev Orxan Oqtay oğlu

Audit aparılmasının şərtləri

Sizin “Azərbaycan Sənaye Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin mühasibat (məliyyə) hesabatlarının auditinin aparılması haqqında təklifinizi qəbul edərək bu məktub-öhdəliklə təsdiq edirəm. Audit standartlarına və digər hüquqi-normativ aktlara əsasən 31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə balans və gəlirlər-xərclər haqqında hesabatları ilkin sənədlər üzrə seçmə üsulu ilə yoxlanacaqdır (təqdim olunan sənədlərə əsasən).

Bizim tərəfimizdən audit Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik aktlarına və Beynəlxalq Audit Standartlarına (mühasibat hesabatlarının tərtib edilməsi qaydasını və auditorun fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik və normative aktlarına) əsasən aparılacaqdır.

Auditin məqsədi 2023-cü il üzrə “Azərbaycan Sənaye Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin mühasibat (məliyyə) hesabatlarının dürüstlüyü haqqında auditorun fikrini ifadə edən rəy verməkdən ibarətdir.

Biz öz nəticələrimizi əsaslandırmaq üçün sizin təşkilatın işçilərinin köməyinə ümid edərək, daxili nəzarətin vəziyyətinin, uçot məlumatlarının yetərliyinin və dürüstlüyünün yoxlanılmasının bir sıra prosedurlarından və testlərindən istifadə edəcəyik.

Auditin testlərinin seçilmə və digər özünəməxsus xüsusiyyətlərini, auditlə əhatə olunacaq sənədlərin, həmçinin böyük olmasını nəzərə alaraq, ayrı-ayrı qeyri-müəyyənlik və səhvlərin aşkar edilməməsi riski mövcuddur. Biz hər şeyi edəcəyik ki, həmin riski minimuma endirmək mümkün olsun, lakin nəticənin tam dəqiqliyinə (auditlə qəbul edilmiş ümumi qaydaya əsasən) zəmanət verə bilmərik. Siz mühasibat uçotu və hesabatlarının qəsdən təhrif edilməsi faktlarının aşkar edilməsi haqqında bizim yazılı hesabatı məlumatlandıracaqsınız.

Biz auditin aparılmasına dair müqavilənin şərtlərinə və “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən göstərdiyim xidmətlərə görə məsuliyyət daşıyıraq. Biz Sizin təşkilatın kommersiya sirlinə riayət edilməsi üzrə öhdəliyi öz üzərimə götürürəm.

Uçot siyasətinin seçilməsinə və tətbiq edilməsinə, daxili nəzarət və mühasibat yazılarının uyğunluğunun təmin olunmasına, ilkin uçot məlumatlarının düzgün əks etdirilməməsi də daxil edilməklə, mühasibat hesabatlarının tərtib edilməsinə görə "Azərbaycan Sənaye Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin icra orqanının məsuliyyətini Sizin nəzərinizə çatdırırıq. Biz Sizin, "Azərbaycan Sənaye Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin rəhbərliyindən xahiş edirik ki, audit üçün təqdim edilən məlumatların tam və dürüst olmasını rəsmi təsdiq edəsiniz.

Sizin işçilərlə hərtərəfli əməkdaşlığa ümidvaram ki, auditin tam aparılması üçün zəruri olan mühasibat sənədləri və digər məlumatlar bizim sərəncamımıza təqdim edəsiniz.

Ümid edirəm ki, Sizin mühasibat hesabatlarınızın dürüstlüyü haqqında bizim fikrimizi dəyişmək məqsədilə hər hansı bir formada bizə heç bir təyziq göstərilməyəcək. Qəbul edilmiş audit normalarına əsasən həmin şərtin pozulması auditin aparılmasına dair müqavilənin vaxtından əvvəl dayandırılması üçün əsasdır.

Göstərilən xidmətlərin dəyərini Sizinlə bağladığımız müqavilədə göstəriləcək razılaşdırılmış məbləğ təşkil edəcəkdir.

Ayrı-ayrı işlərin dəyəri auditorların tələb olunan ixtisas səviyyəsinə və iş təcrübəsinə, məsuliyyət dərəcəsinə müvafiq olaraq dəyişə bilər. Hesablaşmanın həyata keçirilməsi qaydası və müddəti auditin aparılmasına dair müqavilə ilə müəyyən ediləcəkdir.

Xahiş edirik ki, Sizə təqdim olunan mühasibat hesabatlarının dürüstlüyünün auditinə razılıq haqqında məktub-öhdəliyin sürətini imza edib, onun məzmununa dair irad və təkliflərinizi bizə göndərəsiniz.

"ECONOMIC CHA" MMC-nin

Direktoru

(imza)

Cəfərova Sevda Teymur qızı
(soyadı,adı,atasının adı)

07.03.2024
(tarix)

Mühasibat hesabatlarının dürüstlüyünün auditor yoxlamasının şərtləri ilə razıyam:

Təsərrüfat subyektinin icra orqanının rəhbəri

(imza)

Əfəndiyev Orxan Oqtay oğlu
(soyadı,adı,atasının adı)

(tarix)

"Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ
HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ ÜZRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ

HAQQINDA HESABAT

Rəhbərliyin məsuliyyəti haqqında hesabat "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC -nin (bundan sonra "Cəmiyyət" adlandırılacaqdır) ilkin maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına əsasən hazırlanması ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətini müstəqil auditorların məsuliyyətindən fərqləndirmək məqsədilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2023-cü il tarixə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, əməliyyatlarını və həmin tarixə bitən il üzrə balans, mənfəət və zərər, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişikliklər barədə hesabatları düzgün əks etdirən və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tələblərinə uyğun ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən Cəmiyyətin rəhbərliyi aşağıdakılara cavabdehdir:

- Müvafiq mühasibat uçotu prinsiplərinin seçilməsi və onun ardıcıl tətbiqinə;
- Ədalətli və düzgün qərarların verilməsinə və qiymətləndirmələrin aparılmasına;
- İlkin maliyyə hesabatlarında açıqlanmış və izahı verilmiş hər hansı mühüm kənarlaşmaların BAS-nın tələblərinə uyğunluğuna;
- Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının hesablama metodu və fəaliyyəti fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmasına;
- Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı əsas keyfiyyət xüsusiyyətlərinin, o cümlədən şəffaflıq (aydınlıq), münasiblik, əhəmiyyətlilik, etibarlılıq, düzgün təqdimat, maliyyətin formadan üstünlüyü, neytrallıq, ehtiyatlılıq, tamlıq, ardıcılıq və anlaşıqlıq müqayisəlilik xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasına.

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyətdə effektiv və sağlam daxili nəzarət sisteminin tətbiqinə və məlumatların saxlanılmasına;
- Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini hər zaman dəqiq açıqlayan və Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının BAS-nın tələblərinə uyğun olduğuna təminat verən muhasibat yazılışlarının hər zaman dəqiq və düzgün saxlanılmasına;
- Mühasibat yazılışlarının Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və muhasibat uçotu qaydalarına uyğun aparılmasına;
- Cəmiyyətin aktivlərinin təhlükəsizliyi üçün mümkün tədbirlərin görülməsinə;
- Saxtakarlıq hallarının, digər səhv və pozuntuların müəyyən edilməsinə və qarşısının alınmasına.

"Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC -nin 31 dekabr 2023-cü il tarixə bitən il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

İdarə Heyətinin sədri:

Orxan Əfəndiyev

Baş mühasib:

Eltun Bayramov

2024-cü il

“AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA”

AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİNİN TƏSİSÇİLƏRİNƏ:

MÜSBƏT RƏY

Biz “Azərbaycan Sənaye Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra Cəmiyyət) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətinə dair hesabatından, məcmu gəlirlərə dair hesabatından, kapitalda dəyişikliklər hesabatından və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditə Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışam. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərim əlavə olaraq hesabatımın “Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyim audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə məsul şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunda fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetməyə məsul şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim etmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafə əminlik əldə etmək və rəyimizin də daxil olduğu auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafə əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o BAS-lara uyğun aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifləri hər bir halda aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

**Azərbaycan Respublikasının Auditorlar
Palatası tərəfindən verilmiş
İcazə 03 may 2023-cü il tarixli SA/518**

27 mart 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası
E-mail : iqtisadci.audit@gmail.com

F. X. Xoyski 98a
Tel: (051) 700 71 55

“ECONOMİK ÇHA” MMC (İCAZƏ-AT/206 09 yanvar 2020-ci il)

Direktor:

Cəfərova Sevda Teymur qızı

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
(MÜHASİBAT BALANSI)

	2023	2022
I. UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Torpaq, tikili və əvadanlıqlar	94 448,35	91 857,79
Torpaq, tikili və əvadanlıqlarla bağlı məsrəflərin ka.		
Qeyri-maddi aktivlər	153 856,09	148 175,37
Təxirə salınmış vergi aktivləri	239 487,21	239 487,21
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri	6 749 590,74	999 928,53
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar	312 619,83	312 619,83
Sair aktivlər	400 000,00	400 000,00
Cəmi	7 950 002,22	2 192 068,73
II. QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Ehtiyatlar:		
Debitor borcları:		
birbaşa sığorta üzrə	885 796,85	1 015 785,13
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə:	266 779,51	59 232,46
- təkrarsığortaçı üzrə	266 779,51	59 232,46
- təkrarsığortalı üzrə		
asılı təşkilatlar üzrə		
büdcə üzrə	0,00	213 273,79
iddia tələbləri üzrə	296 187,87	210 761,32
işçi heyəti üzrə	137,66	7000,00
sair debitorlar	699 487,03	748 130,41
Cəmi	2 148 388,92	2 254 183,11
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:		
hesablaşma hesabı	180 548,38	345 493,64
valyuta hesabı	17 577,80	128 852,86
depozit hesablar	15 571 000,00	15 816 000,00
sair pul vəsaitləri		
Cəmi	15 769 126,18	16 290 346,50
Qısamüddətli maliyyə aktivləri:		
dövlət qiymətli kağızları		
Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı:	1 277 037,40	21 585 144,76
həyat sığortası sahəsi üzrə		
qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə	1 277 037,40	21 585 144,76
Sair qısamüddətli aktivlər:	18 680,47	195 925,03
gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri	8 007,27	181 505,03
verilmiş avanslar	10 673,20	14 420,00
təhtəl hesablar		
Sair aktivlər	2 705,60	2 705,60
CƏMI QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR	19 215 938,57	40 328 305,00
CƏMI AKTİVLƏR	27 165 940,79	42 520 373,73

«AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA» AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXƏ MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ifadə edilir)

KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	2023	2022
I. KAPİTAL		
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı	11 000 000,00	11 000 000,00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (zərər)	1 118 474,29	-2 467 624,38
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	3 586 098,67	-2 475 766,26
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	-2 467 624,38	8141,88
Elan edilmiş dividendlər		
Cəmi	12 118 474,29	8 532 375,62
II. UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Sığorta ehtiyatları:	12 590 389,43	32 207 365,03
Həyat sığortası sahəsi üzrə :		
Qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə:	12 590 389,43	32 207 365,03
Qarşısahmə tədbirləri fondu	453 099,67	392 016,99
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər:	635 700,99	497 509,05
təkrarsığortaçı üzrə	635 700,99	497 509,05
təkrarsığortalı üzrə		
Təsisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Cəmi	13 679 190,09	33 096 891,07
III. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Kreditor bərcələri:	1 303 959,37	870 876,12
büdcə üzrə	231 789,64	16 013,43
əməyin ödənilməsi üzrə	190 289,00	131 735,90
sosial sığorta və təminat üzrə	93 654,00	73 760,99
asılı təşkilatlar üzrə	175 893,80	
digər məcburi ödənişlər üzrə	57 860,72	73 476,82
sair kreditorlar	554 472,21	575 888,98
Sair qısa müddətli öhdəliklər:		0,00
Gələcək hesabat dövrünün gəlirləri		0,00
Alınmış avanslar		
Sair öhdəliklər	64 317,04	19 230,92
Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər		
Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		1 000,00
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		
CƏMI QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR	1 368 276,41	891 107,04
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	15 047 466,50	33 987 998,11
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	27 165 940,79	42 520 373,73

İdarə Heyətinin sədri:

Orxan Əfəndiyev

Baş mühasib:

Eltun Bayramov

2024- cü il

«AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA» AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXƏ MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR
(Məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ifadə edilir)

31.12. 2023-CÜ İL TARIXƏ MƏNFƏƏT VƏ (ZƏRƏRLƏR) HAQQINDA HESABAT

Gəlirlər	2023	2022
Əsas əməliyyat gəliri:	43 586 631,31	14 753 151,54
Birbaşa sığorta haqları üzrə	20 226 702,41	14 492 043,30
təkrarsığorta üzrə təkrar sığorta haqları		
sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı üzrə	23 207 811,98	30 525,00
təkrarsığortaya verilmiş müqavilələr üzrə komissyon muzzdlar		
üzrə	152 116,92	230 583,24
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi (müsbət və ya mənfi)	-691 131,76	-5 972 317,38
İnvestisiya gəlirləri üzrə	1 183 879,50	940 108,86
Subroqasiya gəlirləri	271 880,92	135 856,96
Sair gəlirlər	1 475 309,74	194 051,92
CƏMI GƏLİRLƏR	45 826 569,71	10 050 851,90
Xərclər		
Əsas əməliyyat xərcləri:	36005193,33	7 572 199,29
Sığorta ödənişləri və sığorta məbləğləri üzrə	32 377 759,31	4 896 010,56
Qaytarılan sığorta haqları üzrə	184048,03	131 589,02
Tənzimləmə xərcləri	231 445,11	-47 502,20
Təkrarsığortaya verilmiş sığorta haqları üzrə	2 855 551,98	2 427 954,07
Qarşısalmıma tədbirləri fonduna ayırmalar üzrə	110 419,68	69 143,44
Sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	245 969,22	
İşlərin aparılması xərcləri	5 955 659,14	-4 945 830,26
Sair xərclər	0,00	8 588,61
CƏMI XƏRCLƏR	41960852,47	12 526 618,16
Maliyyə mənfəəti(zərəri)	3 865 717,24	-2 475 766,26
Mənfəət vergisi (20%)	-279 618,57	
Hesabat dövründə xalis mənfəət(zərər)	3 586 098,67	-2 475 766,26

İdarə Heyətinin sədri:

Bay mühasib:

Orxan Əfəndiyev

Eltun Bayramov

2024- cü il

«AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA» AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXƏ MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ifadə edilir)

31.12.2023-CÜ İL TARIXINDƏ BITƏN İL ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTI HESABATI

Əməliyyat fəaliyyətlərindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti	31.12.2023	31.12.2022
Yığılmış ümumi sığorta haqqları	20 443 801,62	14 378 981,59
Ötürülmüş sığorta haqqları, təkrarsığortaçının payı	-2 369 386,66	-2 357 096,39
Ümumi sığorta ödənişləri	-32 487 661,64	-5 039 81,05
Sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı	23 000 264,93	54 656,48
Alınmış mənfəət komissiyası	31 133,20	31 133,20
Subroqasiya gəlirləri	124 742,75	124 601,79
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	-1 508 706,19	-1 063 648,93
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər	-1 774 966,14	-1 333 137,30
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	-1 618 783,45	-1 165 364,19
Alınmış digər gəlir	5 914,12	73 277,53
Qaytarılmış əsassız ödəmələr	-52 737,91	-52 737,91
Ödənilmiş digər məcburi ödəmələr	-1 128 586,01	-1 299 188,77
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis realizasiya olunmuş (zərər)lər gəlirlər	-49 903,04	-7 673,30
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-108 000,00
Əməliyyat fəaliyyətlərindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	2 615 125,58	2 236 422,75
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri		
Alınmış faizlər şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları	1 130 822,80	858 630,86
Uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin satışından pul vəsaitlərinin daxilolmaları		5 500,00
Uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin əldə edilməsindən pul vəsaitlərinin xaricolmaları		-46 275,45
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar		37 800,00
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis realizasiya olunmuş (zərər)lər gəlirlər		
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkətlər	1 130 822,80	855 655,41
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Borə şəklində alınmış məbləhlərdən yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		-
Borə şəklində alınmış məbləhlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları		-
Faiz şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		-
Səhmlərin satışından daxil olmalar		-
Ödənilmiş dividendlər		-1 800 000,00
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		-1 800 000,00
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	3 745 948,38	1 292 078,16
Bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği	17 290 275,03	15 998 196,87
Bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan məbləği	21 036 223,41	17 290 275,03

İdarə Heyətinin sədri:

Orxan Əfəndiyev

Baş mühasib:

Eltun Bayramov

2024- cü il

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXINDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
SƏHMDAR KAPITALINDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

	Nizamnamə Kapitalı	Bölüşdürülməmiş Mənfəət (Zərər)	Cəmi
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	11 000 000.00	2 008 141,89	13 008 141,89
<i>Səhmdar kapitalın dəyişməsi:</i>			
<i>İl üzrə xalis mənfəət/zərəri</i>			
<i>Dividentlər</i>		-2 000 000.00	-2 000 000,00
<i>Hesabat dövrünün nəticəsi</i>		-2 475 766.26	-2 475 766,26
<i>Kəçmiş illər üzrə bölüşdürü. mən.</i>		8 141.89	8 141.89
<i>Xalis dəyişmə</i>			
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	11 000 000.00	-2 467 624,37	8 532 375,63
<i>Səhmdar kapitalın dəyişməsi:</i>			
<i>İl üzrə xalis mənfəət/zərəri</i>			
<i>Dividentlər</i>			
<i>Hesabat dövrünün nəticəsi</i>		3 586 098.67	3 586 098,67
<i>Kəçmiş illər üzrə bölüşdürü. mən.</i>		-2 467 624,37	-2 467 624,37
<i>Xalis dəyişmə</i>			
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq	11 000 000.00	1 118 474,30	12 118 474,30

İdarə Heyətinin sədri:

Baş mühasib:

Orxan Əfəndiyev

Eltun Bayramov

2024-cü il

1: GIRIŞ

“ECONOMIC CHA” MMC-nin direktoru Cəfərova Sevda Teymur qızı ((09 yanvar 2020-ci il tarixli AT/206 sayılı İCAZƏ (lisenziyaya) əsasən) (İcazə 03 may 2023-cü il tarixli SA/518) VÖEN 7300863331) ilə “Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC -nin (bundan sonra “Cəmiyyət” adlandırılacaq) 07 mart 2024 –cü il tarixli CHA № 10 sayılı bağlanmış müqaviləyə əsasən 01.01.2023-cü il tarixdən 31.12.2023-cü il tarixədək olan dövrün maliyyə təsərrüfat fəaliyyətini əks etdirən maliyyə hesabatlarının (31.12.2023-cü il tarixinə Maliyyə vəziyyəti haqqında, Mənfəət və zərərər, Pul vəsaitlərinin hərəkəti və aktivlərdə (kapitalda) dəyişikliklər haqqında hesabatların) auditini apardıq.

Auditə 07 mart 2024 –cü il tarixdə başlandı və 27 mart 2024-cü il tarixdə başa çatdı.

Audit ilə əhatə olunan dövr ərzində maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə aşağıdakı şəxslər cavabdehdir:

İdarə Heyətinin sədri: Orxan Əfəndiyev
Baş mühasib: Eltun Bayramov

Sifarişçi haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyətin əsas fəaliyyətini sığorta, təkrar sığorta və sığorta qanunvericiliyində yol verilən digər fəaliyyətlər təşkil edir. Cəmiyyət əsas fəaliyyət növünü 02 aprel 2012-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən verilmiş №000626 saylı qeydiyyatda alınmış müddətsiz lisenziya əsasında həyata keçirir.

31.12.2023-cü tarixinə cəmiyyətin Nizamnamə kapitalı 11 000 000,00 (on bir milyon) olmaqla, təsisçilərin nizamnamə fondundakı payları aşağıdakı kimi olmuşdur:

“Investment Kompani” MMC -95%
“Azərbaycan Sənaye Bankı” ASC- 5%

Cəmiyyətin təşkilati-hüquqi forması açıq tipli səhmdar cəmiyyətdir.

28 iyun 2012-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidməti tərəfindən, “İcbari Sığortalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.4-cü maddəsinə əsasən “Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC-yə aşağıdakı icbari sığorta növləri üzrə fəaliyyət göstərilməsinə icazə verilmişdir.

- ✓ Daşınmaz əmlakın icbari sığortası;
- ✓ Daşınmaz əmlakın istismarı ilə bağlı mülki məsuliyyətin icbari sığortası
- ✓ Avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Zərifə Əliyeva küçə 3.

Cəmiyyətin bank rekvizitləri aşağıdakı kimidir:

Azərbaycan Sənaye Bankı ASC Park Bulvar Filialı Kod:503091

M/H: AZ12NABZ013501000000000016944

H/H №: AZ46CAPN00000000001611600306

2. ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən iqtisadi islahatlar maliyyə xidmətləri bazarının da genişlənməsi və inkişafına müsbət təsir göstərir. Müvafiq olaraq yerli qanunvericilik aktları da (vergi, gömrük, sığorta və s.) müxtəlif əlavə və dəyişikliklərə məruz qalır. 25 dekabr 2007-ci il tarixində "Sığorta fəaliyyəti haqqında" yeni qanun qəbul olunmuş və həmin qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar sığorta sahəsində münasibətləri tənzimləyən bir sıra normativ sənədlər (qaydalar) Maliyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

3. TƏQDİMATIN ƏSASI

Cəmiyyət mühasibat yazılışlarını Azərbaycanın sığorta və mühasibat uçotu qaydaları əsasında aparır. Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının sığorta və mühasibat qaydaları əsasında hazırlanmış və zəruri düzəlişlər edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında hesabat tarixinə aktiv və öhdəliklərin qeyd olunmuş məbləğlərinə və hesabat dövründə gəlir və xərclərin qeydə alınmış məbləğlərinə təsir edə biləcək hesablamalardan istifadə olunur.

ƏMƏLİYYAT VALYUTASI

Təqdim olunan maliyyə hesabatlarında əməliyyat valyutası Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

4. UÇOT SİYASƏTLƏRİ

Aşağıdakı uçot siyasətləri əsaslı surətdə əhəmiyyətli olan maddələrə müvafiq olaraq müəssisənin maliyyə hesabatlarında tətbiq edilmişdir.

UÇOT METODU

Maliyyə hesabatları ilkin dəyər konsepsiyası əsasında hazırlanmışdır.

ƏSAS ƏMƏLİYYAT GƏLİRİ

Əsas əməliyyat gəliri hesablama metodu əsasında tanınır və tanınma alıcı ilə müqavilənin bağlandığı andan başlanır.

DİGƏR GƏLİRLƏR

Digər gəlirlər aidiyyəti əməliyyatlar başa çatdıqda gəlirin kreditinə yazılır. Əməliyyat xərcləri və digər xərclər adətən mallar alındıqda və ya xidmətlər yerinə yetirildikdə hesablama metodu ilə qeyd olunur.

PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ EKVIVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri – nağd pul vəsaitləri, bank hesablarında saxlanılan və tələblər üzrə verilən pul vəsaitləridir.

Pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ödəmə müddəti üç ayadək olan, pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin dəyişməsi kimi ciddi riskə məruz qalan qısamüddətli qoyuluşlardır.

Pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə hesabat ilinin sonunda xalis pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə əlavə edilən hər-hansı bank overdraftı da daxildir.

BANKLARDA YERLƏŞDIRILMIŞ ƏMANƏTLƏR

Banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər qarşı tərəfə pulun birbaşa verilməsindən yaranır. Banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər pul vəsaitinin qarşı tərəfə ödəmə şəklində verildikdə qeydə alınır.

ÖDƏNİŞ TARİXİNƏDƏK SAXLANILAN INVESTİSİYALAR

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar müəyyənləşdirilən və sabit ödənişli borc qiymətli kağızlarıdır. Bu cür qiymətli kağızlar ilk olaraq ədalətli dəyər üstəgəl birbaşa əməliyyat xərcləri məbləğində tanınır.

ALINACAQ VƏSAİTLƏR VƏ QABAQCADAN ÖDƏMƏLƏR

Alınacaq vəsaitlər sığortalanan şəxslərdən alınacaq birbaşa sığorta ödənişlərindən, təkrarsığortanı və riski başqa tərəfə verən şirkətdən alınacaq sığorta mükafatlarından və iddialar üzrə riskin digər tərəfə transferi nəticəsində debitor borclarından və digər vəsaitlərdən ibarətdir. Təkrarsığorta üzrə debitor və kreditorlar bunun üçün hüquqi əsas olduqda əvəzləşdirilir. Cəmiyyət xalis və ya birgə hesablaşma niyyətinə malik olur. Alınacaq vəsaitlər sığorta müqaviləsi bağlandığı tarixdə qeydə alınır və xidmətlər göstərildiyi zaman mənfəət və zərər hesabatına yazılır. Qabaqcadan ödəmələr ödəmə tarixində qeydə alınır və xidmətlər yerinə yetirildikdə mənfəət və zərər hesabatına daxil edilir.

TORPAQ, TIKILL, AVADANLIQ VƏ AMORTİZASIYA

Aktiv kimi tanıma bilən torpaq, tikili və avadanlıq obyektı əldə olunan zaman ilkin dəyəri əsasında tanınır. "İlkin dəyər" ödənilmiş pul və ya pul ekvivalentlərinin məbləğinə və ya ödənilmiş hər hansı digər əvəzləşdirilmənin ədalətli dəyərində bərabərdir. Əsas vəsaitlər yıgılmış köhnəlmə və hər hansı qiymətdən düşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır ("ilkin dəyər modeli"). Torpaq istisna olmaqla əsas vəsaitlərin köhnəlməsi "azalan qalıq metodu" əsasında aktivlərin illik köhnəlmə dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır:

Tikililər	7%
Maşın və avadanlıqlar	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər aktivlər	20%

Hər bir maliyyə ilinin sonunda aktivlərin qiymətdən düşmə zərərinə müəyyən etmək üçün ilkin dəyərə əsaslanan balans dəyəri ilə bərpa oluna bilən dəyəri müqayisə edilir. Əgər balans dəyəri bərpa oluna bilən dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə artıq olarsa, bu iki dəyər arasındakı fərq mənfəət və zərər haqqında hesabatda xərc kimi göstərilməklə balans dəyəri bərpa oluna bilən dəyərə qədər silinir.

QEYRI-MADDİ AKTİVLƏR VƏ AMORTİZASIYA

Qeyri-maddi aktiv aşağıdakı meyarlara cavab verdikdə tanınır:

- Bu aktiv fiziki formaya malik olmayan qeyri-monetar aktiv olmalıdır;
- Ayrıca tanıma bililməlidir;
- Müəssisə aktiv üzərində nəzarət imkanına malik olmalıdır;
- Gələcəkdə iqtisadi səmərələr yaratmalıdır;
- Gələcəkdə iqtisadi səmərələrin müəssisəyə daxil olacağı ehtimalı olmalıdır;
- Aktivin dəyəri etibarlı qiymətləndirilməlidir.

Bu meyarlardan hər-hansı yerinə yetirilmədikdə xərclər qeyri-maddi aktiv kimi deyil, onların yarandığı dövrün xərcləri kimi tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınması onların ilkin dəyəri əsasında aparılır. Cəmiyyət ilkin tanınmadan sonra qeyri-maddi aktivini amortizasiya çıxılmaqla ilkin dəyər ilə uçota alır ("ilkin dəyər modeli"). Qeyd etmək lazımdır ki, faydalı istifadə müddətinə malik qeyri-maddi aktivlər amortizasiya oluna bilərlər, faydalı istifadə müddətləri qeyri-müəyyən olan qeyri-maddi aktivlər isə amortizasiya oluna bilməzlər. Cəmiyyət faydalı istifadə müddətinə malik qeyri-maddi aktivlərə amortizasiyanı "düz xətt metodu" ilə hesablayır. Bundan əlavə, balans dəyəri təyin edilmiş ədalətli dəyərle müqayisə edilməli və ədalətli dəyər balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olduqda, balans dəyərindən qiymətdən düşmə zərari çıxılmalıdır. Aktiv qiymətdən düşmüş olduqda, ona amortizasiyanın standart qaydalarının tətbiq edilməsi davam etdirilməlidir.

Cəmiyyətin maliyyə hesabatında göstərilən qeyri-maddi aktivini təkrarsığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün alınmış lisenziyadan, "IC" proqram təminatına verilən lisenziyadan, "İnsure Az" proqram təminatına verilən lisenziyadan ibarətdir. Cəmiyyətin göstərilən istifadə müddəti məlum olmayan qeyri-maddi aktivləri ilin sonunda test edilmişdir və 2.1 min manat qiymətdən düşməyə məruz qalmışdır. İl ərzində maliyyə hesabatında göstərilən qeyri-maddi aktivlərə istifadə müddəti məlum olmadığı üçün amortizasiya hesablanmamışdır.

VERGİLƏR

Vergilərin məbləği balans tarixinə qüvvədə olan vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərcləri cari vergilərdən və təxirə salınmış vergilər üzrə xərclərdən ibarətdir.

Cari mənfəət vergisi - balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrini istifadə etməklə dövr üzrə gözlənilən vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə (müvəqqəti fərqlər) və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə (daimi fərqlər) vergi mənfəəti hesabatdakı mənfəətdən fərqlənir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi – cari və keçmiş dövrlərin maliyyə hesabatlarında tanınan əməliyyat və hadisələrin qiymətləndirilmiş gələcək vergi nəticələridir. Təxirə salınmış vergi ehtiva mühasibat qeydidir ki, müvəqqəti fərqlər üzrə nəticələnlə biləcək uçot mənfəəti və vergi mənfəəti arasında mövcud olan əlaqə ilə bağlı istənilən təhrifin aradan qaldırılmasını təsvir edir. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri – vergi tutulan müvəqqəti fərqlər ilə əlaqədar gələcəkdə ödənilməli olan mənfəət vergisinin məbləğidir. Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin mövcud olduğu yerlərdə vergi xərci nəzərdə tutulan gələcək vergi xərci vasitəsilə artırılır və öhdəlik kimi mühasibat balansında tanınır. Təxirə salınmış vergi aktivləri – çıxılan müvəqqəti fərqlərin nəticəsi kimi yaranan və gələcək dövrlərdə əvəzi alınmalı olan mənfəət vergisi məbləğləridir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi – aktivin realizasiya olunacağı və ya öhdəliyin yemə yetiriləcəyi dövrə tətbiq edilməsi gözlənilən balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələri əsasında qiymətləndirilməlidir. Lakin balans hesabatı tarixinə hökumət gələcək illərdə vergi dərəcəsini dəyişəcək qanunvericilik aktlarını qəbul edərsə, bu zaman gələcəkdə qüvvədə olacaq dərəcə istifadə olunmalıdır.

Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa mənfəət və ya zərər hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

İNVESTİSIYALAR

Digər müəssisələrin qiymətli kağızlarına və aktivlərinə qısamüddətli və uzunmüddətli investisiyalar ilkin dəyər və ehtimal edilən satış dəyərindən daha az olan dəyərle tanınır.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar

Adətən aşağıdakı beş meyara uyğun olduğu zaman investisiyalar “ödəniş müddətinə qədər saxlanılan investisiyalar” kimi təsnifləşdirilir:

- qeyri-törəmə aktivləridir;
- sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişləridir;
- sabit ödəmə müddətinə malik olmalıdırlar;
- müəssisənin aktivləri ödəniş müddətinə qədər saxlamaq üzrə kəskin niyyəti vardır;
- müəssisənin aktivləri ödəniş müddətinə qədər saxlamaq üçün maliyyə imkanına malikdir.

QIYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏR

Gələcəkdə yaranacaq öhdəlik ehtimal edildikdə, bu ehtimal yarandığı andan bəri qeyd edilmiş öhdəlik qiymətləndirilmiş öhdəlik kimi tanınır.

SİĞORTA ƏMƏLIYYATLARI

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir.

Baza sığorta haqqı – sığorta müqaviləsi üzrə hesablanmış sığorta haqqından həmin müqavilənin bağlanması üzrə göstərilən vasitəçilik xidməti üçün komissiyon muzzdu (hesablanmış sığorta haqqının 15%-dən çox olmamaqla) çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdir.

Qazanılmamış sığorta haqqı – sığorta haqqının sığorta təminatının qüvvədə olma müddətinin hesablama tarixindən sonrakı dövrünə aid olan hissəsidir.

Qazanılmış məcmu sığorta haqları – hesabat dövrü ərzində bağlanmış sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə hesablanmış məcmu sığorta haqlarının və hesabat dövrünün əvvəlinə qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatınınbaza hissəsinin cəmindən həmin dövrün sonuna qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatının baza hissəsini çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdir.

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.

SİĞORTA EHTİYATLARI

Qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatı - Sığorta mükafatının qazanılmayan hissəsi üçün ehtiyat balans hesabata tarixinə qüvvədə olan və müddəti bitməyən qaydaların şərtləri ilə əlaqəli dövrdə qəbul olunmuş və vaxtaşırı hesablanan sığorta mükafatlarının bir hissəsini ifadə edir.

Zərərlər ehtiyatı - yekun zərərlər üçün hesablamaları əks etdirir. Zərərlər ehtiyatına bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatı (BTZE) və baş verməmiş, lakin bildirilməmiş zərərlər ehtiyatı (BVBZE) daxildir. İddialarla bağlı xərclərin tənzimlənməsi üzrə hesablamalar hər iki ehtiyata (BTZE) və (BVBZE) daxil edilir. BTZE sığortaçıya bildirilmiş, lakin hesabat tarixinə qədər tənzimlənməmiş hər bir tələb üzrə hesablanır. BVBZE verilmiş sığorta ödənişlərinə əsasən hesabat tarixinə üçbucaq metodu ilə hesablanmış BVBZE, hesabat tarixinə hesablanmış BTZE-nin 25%-i və hesabat tarixindən əvvəlki 4 rüb ərzində

qazanılmış məcmu sığorta haqlarının 2.5%-nin böyük oları əsasında hesablanır. Yekun düzəlişlər yarandıqları dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks olunur.

TƏKRARSİĞORTA

Təkrarsığorta sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə sığortaladığı və ya təkrarsığortaladığı risklərin bütövlükdə, yaxud bir hissəsinin sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada təkrarsığortaçı ilə bölüşdürülməsi və ya təkrarsığortaçıya ötürülməsidir. Cəmiyyət biznesin normal gedişində təkrarsığorta üzrə riskləri digər şirkətə verir. Lakin risk və təkrarsığortanın digər tərəfə verildiyi təkrarsığorta müqavilələri Cəmiyyəti sığortalanan şəxslər qarşısındakı öhdəliklərindən azad etmir. Aktivlərin təkrarsığortasına ödənilmiş iddialar üçün təkrarsığorta şirkətlərindən debitor borcları, o cümlədən, zərərləri tənzimləyən iddialar və Cəmiyyətə verilən sığorta mükafatları daxildir. Təkrarsığorta üzrə kreditör borclar təkrarsığortaçıya təkrarsığorta ödənişlərinin köçürülməsi üzrə Cəmiyyətin öhdəliyidir və Cəmiyyətin təkrarsığorta halları ilə bağlı iddialarındakı payıdır. Təkrarsığortalılar tərəfindən ödəniləcək vəsaitlər təkrarsığorta siyasəti ilə bağlı iddia öhdəliyinə münasib şəkildə hesablanır. Sığorta riskini digər tərəfə verməyən təkrarsığorta müqavilələri birbaşa balansda əks edilir və digər alınacaq vəsaitləri və ya ödəniləcək vəsaitləri maddəsinə daxil edilir. Depozit aktivlər və ya öhdəliklər ödənilmiş və ya alınmış məbləğdən dəqiq müəyyənləşdirilmiş sığorta haqları və ya təkrarsığortalanan şəxs tərəfindən tutulmalı haqlar çıxılmaqla tanınır.

XALIS ƏLDƏ ETMƏ GƏLİRLƏRİ

Cəmiyyət qəbul edilmiş yeni sığortalara görə komissiyalar ödəyir və təkrarsığortaçıya verilən riski köçürülmüş sığorta mükafatlarına görə komissiyalar alır. Bu növ, komissiya mənfəət və zərər haqqında hesabatda sığorta fəaliyyəti bölməsində qeydə alınır.

SİĞORTA FƏALİYYƏTI İLƏ BAĞLI OLMAYAN XİDMƏTLƏR

Sığorta ilə bağlı olmayan xidmətlər birbaşa balansda hesabat edilərək riskin köçürülmədiyi əməliyyatları əks etdirir. Aktiv və ya öhdəlik geri ödənilmiş məbləğlər və tutulmuş hər hansı komissiyalar çıxılmaqla alınmış məbləğlər ilə tanınır.

XARICI VALYUTA ƏMƏLIYYATI

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası manatdır. Xarici valyutada olan monetar maddələr (kassa qalığı, hesab qalığı, debitor borclar, kreditör borclar, öhdəliklər və s.) Cəmiyyətin balans hesabatının bağlandığı tarixə (31 dekabr) olan valyuta məzənnəsindən istifadə etməklə hesabat verdiyi valyutaya dəyişilir. Xarici valyutada olan maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr tanınmış maya dəyəri nəticəsində ilkin əməliyyatın aparıldığı zaman mövcud olan valyuta məzənnəsi istifadə olmaqla çevrilir. Xarici valyutada olan ədalətli dəyər ilə qiymətləndirilən (və ya yenidən qiymətləndirilmiş) qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyər müəyyən edilən (və ya yenidən qiymətləndirilmə aparılan) günə olan valyuta məzənnəsi istifadə olunmaqla çevrilir.

Xarici valyuta ilə ifadə olunmuş monetar maddələr ilə əlaqədar yaranan məzənnə fərqləri mənfəət və zərər haqqında hesabat vasitəsilə mühasibat uçotuna daxil edilir. Qeyri-monetar maddələrlə bağlı digər mənfəət və ya zərərin mənfəət və zərər haqqında hesabat vasitəsilə tanındığı hallarda yaranan məzənnə fərqləri də həmçinin bu hesablara daxil edilir. Mənfəət və ya zərərlər kapital vasitəsilə tanındığı hallarda müvafiq olaraq, məzənnə fərqləri də həmçinin kapital vasitəsilə tanınır. Xarici valyuta balansında istifadə olunan əsas dərəcəyə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") rəsmi məzənnələri əsasında aşağıda göstərilib:

ƏVƏZLƏŞDİRMƏ

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız o zaman əvəzləşdirilir ki, qarşılıqlı əvəzləşdirmənin həyata keçirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olmalı, iki alətin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi niyyəti və hər iki müqavilənin eyni zamanda reallaşdırılması niyyəti olsun.

İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR VƏ AIDIYYATI AVIRMALAR

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyət işçilərin əmək haqlarından məcburi sosial sığorta haqları tutur və onları Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna köçürür. Bundan əlavə bu tip təqaüd sistemi işəgötürən tərəfindən işçilərin əmək haqqı fondunun müəyyən faizi kimi Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna məcburi sosial sığorta haqları ayırmalarını nəzərdə tutur. Təqaüdə çıxıqda təqaüdü bağlı bütün ödənişlər Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən yerinə yetirilir. Cəmiyyət Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun qaydalarından əlavə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin faizi kimi hesablanmış işçilər tərəfindən cari yardımları tələb edən pensiya ilə bağlı hər hansı fərdi qaydalara malik deyildir. Bundan başqa, Cəmiyyətdə hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

SƏHMDAR KAPITALI

Səhmdar kapitalı ilkin dəyər ilə tanınır. Səhmdarların pulu vəsait şəklində deyil, aktiv və ya başqa formada kapitalla əlavələr etdikdə onların dəyəri əməliyyatın aparıldığı tarixə ədalətli dəyər ilə qeydə alınır.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar

Şirkətin tanınma meyarlarına cavab verən Torpaq, tikili və avadanlıqları 7 №-li Milli Mühəsibət Uçotu Standartının şərtlərinə əsasən hər hansı yığılmış amortizasiya və qiymətdən düşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərle uçota alınır. Torpaq, tikili və avadanlıqlar obyektinin tanınmasının dayandırılması nəticəsində yaranan qazanc və ya itdi mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Torpaq, tikili və avadanlıqlar dövriyyədən kənar maddi aktivlər qrupuna aiddir (qeyri-monetar) və onların satışından əldə edilən gəlir mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Şirkətin balansında olan avadanlıqlar satış üçün nəzərdə tutulmuş kimi təsnifləndirilmə meyarlarına uyğun gəldiyi zaman mühasibat balansında ayrıca maddə ilə "satış üçün nəzərdə tutulmuş kimi" təsnifləşdirilir. Bu cür təsnifləşdirilən aktivlər iki dəyərdən ən aşağı dəyərle: satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyər ilə və ya balans dəyəri ilə qiymətləndirilir və həmin aktivlər üzrə amortizasiyanın hesablanması dayandırılır.

Yenidənqiymətləndirmə aktivin ədalətli dəyərinin yenidən qiymətləndirilməsidir. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aktivin satılması üçün əldə olunan və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödənilən məbləğdir. Əgər aktivin balans dəyəri onun ədalətli dəyərindən azdırsa bu artım aktivin balans dəyərini artırmaqla yenidən qiymətləndirmə artımı kimi sair məcmu gəlir haqqında hesabat vasitəsi ilə Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda (bundan sonra MVIII) "Yenidənqiymətləndirmə" adı altında qeyd edilir. Əgər aktivin balans dəyəri onun ədalətli dəyərindən azdırsa o zaman bu azalma yenidənqiymətləndirmə zərəri kimi Məcmu gəlir hesabatında qeyd olunur. Yenidənqiymətləndirmə uzunmüddətli aktivin dəyərində baş verən dəyişiklikdir ki, bu da reallaşmamış qazancıdır. Uzun müddətli aktivin dəyərinin artması müəssisəyə əlavə pul vəsaiti gətirmədiyi və reallaşmamış qazancı olduğuna görə bu qazancı mənfəətin bölüşdürülməsi kimi istifadə edilə bilməz.

«AZƏRBAYCAN SƏNAYE SİĞORTA» AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXƏ MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ifadə edilir)

Ancaq aktivin balans hesabından silinməsi və ya satışı zamanı bu qazanc artıq mənfəətə çevrilir, yəni reallaşır. Bu reallaşma bölüşdürülməmiş mənfəət hesabına köçürülür.

Amortizasiya istismara yararlı müddətdə aktivin dəyərinin onun faydalı istifadə müddəti ərzində sistemətik olaraq bölüşdürülməsidir. Şirkətin uçot siyasətinə əsasən seçdiyi amortizasiya metodu hər hesabat ilinin sonunda nəzərdən keçirilməlidir. Müləssisə amortizasiya metodunu dəyişərsə bu dəyişiklik 11 nömrəli "Uçot siyasəti, uçot qiymətlərində dəyişikliklər və səhvlər " adlı MMUS -nin şərtlərinə görə mühasibat hesablamalarında dəyişiklik kimi nəzərə alınmalıdır. Əgər amortizasiya metodu dəyişdirilsə bu zaman bu dəyişiklik dəyişiklik cari ilə və növbəti illərə tətbiq edilməlidir. Uyğun gətirilən azalan qalıq metodu, düz xətt metodu və istehsal metodudur.

Şirkət mövcud olan torpaq, tikili və avadanlıqlarına azalan qalıq metodundan istifadə etməklə amortizasiya hesablayır. Şirkət hər hesabat ilində aktivlərin faydalı istifadə müddətini nəzərdən keçirir. Cəmiyyət il ərzində seçdiyi amortizasiya metodunu dəyişməmişdir. Aşağıda Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatla göstərdiyi amortizasiya olunan maddi aktivləri və onların amortizasiya normaları göstərilmişdir.

Kompüter və avadanlıqlar 25%

Nəqliyyat vasitələri 25%

Mebel və avadanlıqlar 20%

Əmlak və avadanlıqlar

	<i>Nəqliyyat Vasitələri</i>	<i>Mebel və avadanlıqlar</i>	<i>Kompyuter və avadanlıqlar</i>	<i>Cəmi</i>
<i>Balans dəyəri</i>				
<i>01.01.2023-cü il tarixə qalıq</i>	26	125	114	265
<i>Artışlar</i>		8	12	20
<i>Silinmələr</i>		-1	-4	-5
<i>31.12. 2023-cü il tarixə qalıq</i>	26	133	121	280
<i>Yığılmış köhnəlmə</i>				
<i>01.01. 2023-cü tarixə qalıq</i>	25	70	84	179
<i>İl ərzində hesablanmış</i>	0.20	0.8	10	12
<i>Yığılmış köhnəlmə silinib</i>		-0.3	-0.8	-1
<i>31.12. 2023-cü tarixə qalıq</i>	25	80	83	188
<i>31.12. 2023-cü tarixə</i>				
<i>Xalis balans dəyəri</i>	1	53	38	92

31.12. 2023-cü il tarixinə şirkətin əmlak və avadanlıqlarında dəyərsizləşmə müşahidə olunmamışdır.

5. XƏRCLƏR

Xərclər	31.12.2023-cü il tarixə	31.12.2022-ci il tarixə
Əsas əməliyyat xərcləri:	36005193,33	7 572 199,29
Sığorta bədənisləri və sığorta məbləğləri üzrə	32 377 759,31	4 896 010,56
Qaytarılan sığorta haqları üzrə	184048,03	131 589,02
Tənzimləmə xərcləri	231 445,11	47 502,20
Təkrarsığortaya verilmiş sığorta haqları üzrə	2 855 551,98	2 427 954,07
Qarşısahmə tədbirləri fonduna ayırmalar üzrə	110 419,68	69 143,44
Sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	245 969,22	

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərində başa çatmış illər üzrə işlərin aparılması xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Göstəricilər	2023	2022	Fərq (İllər üzrə) + / -	Fərq %-lə
Əmək haqqı xərcləri	2296,7	1760,92	535,78	30%
Sosial Müdafiə Fondu	357,05	277,08	79,97	29%
Əzamiyyə xərcləri	8,59	9,7	-1,11	-11%
Sığorta vasitəçilərinə komissiyon muzzdlar - cəmi	1571,52	1131,5	440,02	39%
İstehsalatda bədbəxt hadisələr üzrə işçilərin icbari sığortası və personel tibbi sığorta xərci	25,84	23,65	2,19	9%
İnformasiya xidməti	153,49	131,51	21,98	17%
İcarə haqqı	266,74	275,36	-8,62	-3%
Kommunal xərc	11,64	12,7	-1,06	-8%
Rəbətə və elektron xidmət Xərcləri	83,37	61,23	22,14	36%
Dəftərxana xərcləri	20,08	6,3	13,78	219%
Təsərrüfat xərcləri	5,75	13,82	-10,07	-64%
Məcburi ayırmalar (İSB 3% və MBNP 0,4%)	553,95	865,14	-311,19	-36%
Poçt xərci	7,89	7,25	0,64	9%
Program təminatına çəkilən xərclər	52,01	40,45	11,56	29%
İşçilərin ixtisasının artırılmasına çəkilmiş xərclər	6,55	4,32	2,23	52%
Reklam xərcləri	247,16	70,69	176,47	250%
Konsaltinq ,audit,məsləhət xidmətləri	17,93	17,17	0,76	4%
Yanacaq xərci	39,53	30,59	8,94	29%
Bank xidməti	28,92	38,96	-10,04	-26%
Əsas vasitələrin amortizasiyası	21,45	25,93	-4,48	-17%
Sair xərclər	174,22	134,13	39,89	30%
Əsas vasitələrlə bağlı digər xərclər	5,28	5,22	0,06	1%
Cəmi	5955,66	4945,83	1009,83	20%

Müqayisə olunan illər ərzində 2023-cü ildə İAX 2022-ci illə müqayisədə 20 % artma müşahidə olmuşdur.

6. SAİR UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR

	31.12.2023-cü il tarixə	31.12.2022-ci il tarixə
İcbari Sığorta Bürosuna birdəfəlik ödənilmiş təminat depoziti	400,000	400,000
Cəmi	400,000	400,000

Bu maddə üzrə olan aktivlərə "İcbari sığortalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən İcbari Sığorta Bürosuna birdəfəlik olaraq ödənilmiş təminat depozit məbləğləri daxildir. O cümlədən,

- Daşınmaz əmlakın icbari sığortası üzrə – 100.000 (yüz min) manat;
- Daşınmaz əmlak sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası üzrə – 100.000 (yüz min) manat;
- Avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası üzrə – 200.000 (iki yüz min) manat.

6. Qısamüddətli debitor borcları

	31.12.2023-cü il tarixə	31.12.2022-ci il tarixə
Birbaşa sığorta üzrə	885 796,85	1 015 785,13
Təkrar sığorta üzrə	266 779,51	59 232,46
Artıq ödəmələr üzrə büdcədən		213 273,79
İddialar üzrə	296 187,87	210 761,32
Digər əməliyyatlar üzrə işçi heyəti ilə hesablaşmalar	137,66	7000,00
Sair debitorlar	699 487,03	748 130,41
Cəmi	2 148 388,92	2 254 183,11

Cəmiyyətin siyasətinə əsasən müştərilər sığorta haqlarını razılaşdırdımsız ödəniş şərtlərinə uyğun olaraq ödəyirlər. Müştəri segmentindən asılı olaraq ödəniş müddəti hesab-fakturanın təqdim edildiyi tarixdən etibarən 14-30 gün təşkil edir. Lakin bu ödəniş müddətləri müsbət kredit tarixçəsi olan müəyyən müştərilər üçün fərqli ola bilər. Bu baxımdan ödəmə müddətli keçmiş borclar üzrə ehtiyatların yaradılması məqsədə uyğun hesab edilməmişdir.

7. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏR

	31.12.2023-cü il tarixə	31.12.2022-ci il tarixə
<i>Kassa vəsaitləri</i>		-
<i>Banklardakı hesablaşma hesabları</i>		
<i>Azərbaycan manatı hesabı</i>	180 548,38	345 493,64
<i>Valyuta hesabı</i>	17 577,80	128 852,86
<i>Bank depozitləri</i>	15 571 000,00	15 816 000,00
<i>sair pul vəsaitləri</i>		
<i>Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri</i>	15 769 126,18	16 290 346,50

31.12. 2023-cü il tarixinə cəmiyyətin banklarda olan pul vəsaitlərinin balans dəyəri onun ədalətli dəyərində bərabər olmuşdur. Pul vəsaitləri və onun ekvivalentlərində dəyərsizləşmə müşahidə olunmamışdır.

8. UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

	31.12. 2023-cü il tarixə	1.12.2022-ci il tarixə
<i>Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri</i>		-
<i>Qarşısalmama tədbirləri fondu</i>	453 099,67	392 016,99
<i>Qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə:</i>	12 590 389,43	32 207 365,03
<i>Təkrarsığortacı üzrə öhdəliklər</i>	635 700,99	497 509,05
<i>Sair öhdəliklər</i>		
<i>Cəmi</i>	13 679 190,09	33 096 891,07

9. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

	31.12.2023-cü il tarixə	31.12.2022-ci il tarixə
<i>Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər</i>		
<i>Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər</i>		1 000,00
<i>Kreditor borcları:</i>	<i>1 303 959,37</i>	<i>870 876,12</i>
<i>büdcə üzrə</i>	<i>231 789,64</i>	<i>16 013,43</i>
<i>əməyin ödənilməsi üzrə</i>	<i>190 289,00</i>	<i>131 735,90</i>
<i>sosial sığorta və təminat üzrə</i>	<i>93 654,00</i>	<i>73 760,99</i>
<i>asılı təşkilatlar üzrə</i>		
<i>digər məcburi ödənişlər üzrə</i>	<i>57 860,72</i>	<i>73 476,82</i>
<i>asılı təşkilatlar üzrə</i>	<i>175 893,80</i>	
<i>sair kreditorlar</i>	<i>554 472,21</i>	<i>575 888,98</i>
<i>Sair qısamüddətli öhdəliklər:</i>		<i>0,00</i>
<i>gələcək hesabat dövrünün gəlirləri</i>		
<i>alınmış avanslar</i>		<i>0,00</i>
<i>Sair öhdəliklər</i>	<i>64 317,04</i>	<i>19 230,92</i>
Cəmi	1 368 276,41	891 107,04

10. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLIYYATLAR

Əlaqəli tərəflərlə münasibətlər, bir tərəfin digərinin iqtisadi və əməliyyat qərarlarına nəzarət etmək və ya onlara əhəmiyyətli təsir göstərmək hüququna malik olduğu münasibətlərdir. Hər bir əlaqəli tərəflə münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin iqtisadi məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətə münasibətdə müəssisənin biznes fəaliyyətinə dair qərarlarına əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək tərəflər (müəssisə və ya fərdi şəxs), əsas idarə heyəti və fiziki şəxs olan əlaqəli tərəfin yaxın ailə üzvləri əlaqəli tərəf ola bilər.

11. MALİYYƏ ALƏTLƏRİ VƏ ONLARIN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətləri bir müəssisənin maliyyə aktivlərinin və digər müəssisənin maliyyə öhdəliyinin yaranmasına səbəb olan hər hansı sənəd və ya müqavilədir. Bu iki aspekt hər zaman mövcud olmalıdır. Əgər bu aspektlərdən hər hansı biri mövcud deyilsə, onda müqavilə maliyyə aləti deyildir.

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edildiyi məbləği əks etdirir və sərbəst katirovkası olan bazar qiymətləri ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Cəmiyyət tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Pul vasitəli, digər müəssisədə kapital kapital aləti (yəni, bir qayda olaraq səhmlər), digər müəssisədən pul vasitəli almaq üzrə müqavilə hüququ, müəssisənin əlverişli şərtlər əsasında öz maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini mübadilə etməsi üzrə müqavilə hüququ, müəssisənin ödənişi öz səhmlərinin potensial olaraq dəyişən sayı formasında qəbul etməsini tələb edən müqavilə hüququ, müəssisənin öz səhmlərinin sabit sayı üzrə hesablaşması ilə əlaqədar törəmə müqavilə maliyyə aktivləri hesab olunur.

Sığorta fəaliyyətinə aid olan aktivlər istisna olmaqla, bütün monetar aktivlər müddət baxımından "tələb ediləndə və bir ildən az" kateqoriyasına daxil olduğu üçün onların ədalətli dəyəri təxminən balans dəyərinə bərabərdir.

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

Digər müəssisəyə pul vasitəsinin ödənilməsi ilə əlaqədar müqavilə öhdəliyi (kreditor borclar, kreditlər), müəssisə üçün əlverişli ola bilməyən maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliklərinin mübadiləsi ilə əlaqədar olan müqavilə öhdəliyi, müəssisənin ödənişi öz səhmlərinin potensial olaraq dəyişən sayı formasında həyata keçirməsini tələb edən müqavilə öhdəliyi, müəssisənin öz səhmlərinin sabit sayı üzrə hesablaşması ilə əlaqədar törəmə müqavilə öhdəliyi maliyyə öhdəlikləri hesab olunur.

Sığorta fəaliyyətinə aid olan öhdəliklər istisna olmaqla, bütün monetar öhdəliklər müddət baxımından "tələb ediləndə və bir ildən az" kateqoriyasına daxil olduğu üçün, onların ədalətli dəyəri təxminən balans dəyərinə bərabərdir.

MALİYYƏ AKTİVİ VƏ YA MALİYYƏ ÖHDƏLİYİNİN AMORTİZASIYA EDİLMİŞ DƏYƏRİ VƏ EFFEKTİV FAİZ METODU

Bu iki anlayış maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tamıma dəyəri üzrə tələb olunan hesablamalara aid edilir. Amortizasiya edilmiş dəyər sadəcə olaraq müddət üzrə pul vasitələrinin hərəkətini deyil, aktiv (və ya öhdəlik) müddətində qazanılmış real maliyyə gəlirlərini (və ya yaranmış məsrəfləri) nəzərdə tutur. Effektiv faiz dərəcəsi diskontlaşdırma əmsali kimi istifadə olunaraq gələcək gəlir axını (investisiyadan gələn) xalis balans dəyərinə endirilir. Həmin faiz dərəcəsi sonradan aktivin əldə edildiyi hər bir müddət üzrə əldə olunan maliyyə gəlirlərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunur. İl ərzində qazanılan real faiz dərəcəsinə və illik faktiki pul vasitəli gəlirini müəyyənləşdirdikdən sonra, aktivin balans dəyəri hesablanır.

12. ƏMƏLIYYAT RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Cəmiyyətdə risklərin idarə olunması və monitorinqi həyata keçirilərkə aşağıdakı əsas risk növləri fərqləndirilir.

KREDIT RISKİ

Digər tərəfin müqavilə şərtlərini yerinə yetirmək qabiliyyətinin olmaması və ya müqavilənin əsas şərtlərini və ya sığortaçıya münasibətdə digər öhdəlikləri pozması nəticəsində meydana çıxan xərclərin və ya zərərlərin yaranma riski, o cümlədən ölkə xaricindən ödəmələrin kəçürülməsi zamanı meydana çıxan risklər kredit riskləri hesab olunur. Rəhbərlik kredit risklərinə müntəzəm nəzarət edir.

HÜQUQ RISKİ

Sığortaçı tərəfindən qanunvericiliyin tələblərinin pozulması və həyata keçirilən əməliyyatların daxili sənədlərlə, xaricilərə münasibətdə isə digər ölkələrin qanunvericilikləri ilə uyğunsuzluğu nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranma riski hüquq riski kimi təsnifləşdirilir. Rəhbərlik hüquq risklərinə vaxtaşırı nəzarət edir.

ƏMƏLIYYAT RISKİ

Əməliyyat riski sığortaçı tərəfindən daxili nəzarətin təşkilinə dair tələblərin pozulması (yerinə yetirilməməsi), habelə informasiya texnologiyaları sistemində əhəmiyyətli nasazlıqların baş verməsi nəticəsində meydana çıxan xərclərin (zərərlərin) yaranma riskidir. Cəmiyyət tərəfindən əməliyyat riskinin qarşısının alınması üçün qabaqlayıcı tədbirlər görülmüşdür.

LİKVİDLİK RİSKİ

Sığortaçının öz vəzifələrini yerinə yetirməməsi və ya vaxtında yerinə yetirməməsi likvidlik riski kimi müəyyənlaşdırılır. Likvidlik riski Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən idarə olunur.

BAZAR RİSKİ

Bazar riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində sığortaçının vəsaitləri və gəliri üçün yaranan bələk mövcud və ya gələcək təhlükədir. Bazar riski qiymət, valyuta və faiz risklərinə bölünür. Cəmiyyətin rəhbərliyi bazar risklərini qarşılamaq üçün müntəzəm olaraq adekvat tədbirlər görür.

QIYMƏT RİSKİ

Maliyyə bazarlarında dəyişikliyin baş verməsinin sığortaçının maliyyə alətlərinin bazar dəyərinə təsiri nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski qiymət riski hesab olunur.

VALYUTA RİSKİ

Sığortaçının öz fəaliyyətini həyata keçirməsi zamanı müəyyən beynəlxalq valyuta məzənnəsinin dəyişməsi ilə əlaqədar xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski kimi müəyyən olunur. Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə durumuna və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edir. Dövrün sonuna Cəmiyyətin Azərbaycan manatı və ABŞ dolları ilə qalıqları bu maliyyə hesabatlarının müvafiq qeydlərində açıqlanmışdır.

FAİZ RİSKİ

İnvestisiyalar üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi ilə əlaqədar xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski faiz riski kimi təsnifləşdirilir.

NÜFUZ RİSKİ

Nüfuz riski – məni ictimai rəy və sığortaçıya olan etibarın azalması nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması riskidir. Rəhbərlik Cəmiyyətin işgüzar nüfuzunun və müştəri etimadının yüksək səviyyədə saxlanması üçün tədbirlər həyata keçirir.

PORTFEL RİSKİ

Sığortaçının likvidliyinin itirilməsi, gəlirliyinin və vəsaitlərinin investisiya qoyulduğu qiymətli kağızların məzənnəsinin aşağı düşməsi, həmçinin onların emittentlərinin maliyyə vəziyyətinin pisləşməsindən irəli gələn riskdir. Cəmiyyət öz vəsaitlərini və sığorta ehtiyatlarını müxtəlif sahələrə diversifikasiya etməklə portfel riskini nəzarətdə saxlamağa çalışır.

TRANSFER RİSKİ

Xarici ölkənin və ya xarici şəxsin ödəmə qabiliyyətinin olmaması və ya kredit risklərindən asılı olmayan səbəblərdən sığortaçı qarşısındakı öhdəliklərini yerinə yetirmək istəyində olmaması nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması transfer riski hesab olunur. Cəmiyyət transfer riskləri ilə üzlaşmamək üçün adekvat addımlar atmaq məcburiyyətində olur.

MƏHKƏMƏ İŞLƏRİ

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülür. Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı hər hansı bir əhəmiyyətli zərər halları baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı bir ehtiyat fondu yaradılmamışdır.

13. MƏCMU KAPİTALIN VƏ SİĞORTA EHTİYATLARININ YERLƏŞDİRİLMƏSİ, NORMATİVLƏRƏ ƏMƏL OLUNMASI VƏZİYYƏTİ

Azərbaycan Respublikasının rezidenti kimi "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC kapitalın idarə edilməsində fəaliyyətin fəsləsizliyi prinsipini qorumaqla Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyini və MBNP-nin normativ hüquqi aktlarını əsas tutur. (25.06.2007 ci il tarixli "Sığorta fəaliyyəti haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu", "İcbari sığortalar haqqında" 24.06.2011 ci il tarixli 165-IV Q nömrəli qanunu, 28.10.1999 cu il tarixli N-725-IQ sayılı qanunu)

Sığortacının məcmu kapitalı, sığorta ehtiyatlarının dinamikası

✓ **Sığortacının öz vəsaiti**

Sığortacının öz vəsaiti – sığortacının öhdəliklərindən azad olan, məbləği maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən müəyyən edilən qaydalara əsasən hesablanan vəsaitləridir.

31.12.2023-cü il tarixinə "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC-nin öz vəsaiti qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə hesablanmış və 9815,69 min manat (2022-ci il - 6088,85 min manat) təşkil etmişdir.

✓ **Sığortacının məcmu kapital**

Məcmu kapital – sığortacının maliyyə sabitliyinin və ödəmə qabiliyyətinin təmin edilməsi üçün lazım olan vəsaitidir.

Sığortacının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğindən az ola bilməz.

31.12.2023-cü il tarixinə "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC-nin məcmu kapitalı qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə hesablanmış və 9753,14 min manat (2022-ci il - 6024,92 min manat) təşkil etmişdir.

SİĞORTA EHTİYATLARI

Sığorta ödənişlərini həyata keçirmək üçün sığortacının öhdəliklərinin təminatı kimi formalaşdırdığı pul vəsaitlərinin hesablanmış miqdarıdır.

14. 31.12.2023-cü il tarixinə "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC-nin qanunvericiliyin tələbi ilə hesablanmış sığorta ehtiyatları qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə hesablanmış 12590,39 min manat (2022 ci il - 32207,36 min manat) təşkil etmişdir.

15. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə təqdim edilmək üçün əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.

Hesabat 2 (iki) nüsxədən ibarət tərtib edilmişdir.

Maliyyə hesabatı ilə tamış oldum.

"Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC

İdarə Heyətinin sədri:

Orxan Əfəndiyev

Baş mühasib:

Eltun Bayramov

_____ 2024-cü il

Bakı şəhəri

27 mart 2024-cü il

TƏHVİL-QƏBUL AKTI

Biz, aşağıda imza edənlər, "İcraçı" "ECONOMIC CHA" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Direktoru Cəfərova Sevda Teymur qızı şəxsində bir tərəfdən və "Sifarişçi" "Azərbaycan Sənaye Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri Əfəndiyev Orxan Oqtay oğlu şəxsində digər tərəfdən bu aktı tərtib edirik ondan ötürü ki, "İcraçı" tərəfindən tərtib edilmiş Akt təhvil verilir "Azərbaycan Sənaye Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə.

07.03.2024 –cü il tarixli CHA № 10 sayılı müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq audit aparılmışdır. Auditin yekununda aşağıdakı sənədlər təhvil verilir.

*Auditor Müqaviləsi 4 səhifə
Audit hesabatı 20 səhifə
Auditor Rəyi 2 səhifə*

Auditin nəticəsinə görə "Sifarişçi"-yə auditorun Hesabat-Rəyi təhvil verilmişdir.

Təhvil Verdi:

"İcraçı"

Təhvil aldı:

"Sifarişçi"

